

RASAD HAKKINDA ZARURİ MALUMAT

Peygamberimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, **(Allahü teâlânın çok sevdiği kimse, dînini öğrenen ve başkalarına öğretendir. Dîninizi islâm âlimlerinin ağızlarından öğreniniz!)**

Hakîkî âlim bulamıyan islâm âlimlerinin kitâblarından öğrenmelidir.

İmsâk ve namaz vakitlerinin alâmetleri, **Nass** (Kur’ân-ı kerîm ve Hadîs-i şerîfler) ile sâbittir. İslâm âlimleri bunları açıklamışlar ve İslâm astronomları da, bu açıklamalara uygun bir şekilde, vakitlerin hesâblarını yapmışlardır. Bütün bunlar mermere yazılmış yazı gibi, asırlar boyunca tatbik edilmiş ve 1983 senesine kadar hiç değiştirilmemiştir.

“**Dürer-ül-hükkâm**” şerhinde diyor ki: “Zemânın değişmesi ile, örf ve âdete dayanan ahkâm değişebilir. **Nassa** (Kur’ân-ı kerîm ve Hadîs-i şerîflere), delîle dayanan ahkâm, zemânla değişmez.”

Kezâ, **(Mecelle)**nin otuzdokuzuncu maddesinde ve şerhinde diyor ki: “Ahkâm zemânla değişir. Örf ve âdete tâbî’ olan ahkâm değişir. Nass ile anlaşılan ahkâm zemânla değişmez.”

Gerek rasadın ve gerekse rü’yet-i hilâlin çıplak göz ile yapılması şarttır.

“Aletsel gözlem” yapılması muteber değildir.

Çünkü hiçbir islâm âliminin ve islâm astronomi mütehasssının eserlerinde böyle bir ifade yoktur. Bu dosyada mevcut bütün bilgiler, Eshâb-ı kirâmın, Resulullah “sallallahü aleyhi ve sellem” den öğrenip, müctehid olan âlimlere nakl ettiği ve bu zatlardan da alınarak, islâm âlimlerinin eserlerine koydukları bilgilerdir.

İsimleri ve eserleri cildlerle kitâbları dolduran İslâm astronomi âlimleri de, ömürlerini vererek, İslâm âlimlerinin nass (Kur’ân-ı kerîm ve hadîs-i şerîfler) ile bildirdikleri, gök küresindeki namaz vakitleri ile ilgili alâmetlere uygun sayısız rasadlar, ince ve hassâs hesâblarla elde ettikleri bilgilerin temâmını, kıymetli eserleriyle bizlere mîras olarak bırakmışlar ve emânet etmişlerdir.

Namaz vakitleri hesaplarında kullanılan, vakitlere mahsus güneşin irtifaları, İslam astronomi âlimlerinin yaptıkları rasadlarla bulunmuştur. İslam muvakkıtları, bu rasad neticelerini esas alarak vakitleri hesap etmişler; İslâm fıkıh âlimlerince de bu vakitler kabul ve tasdik edildikten sonra takvimlere yazılmıştır. Vakitlerin tayin ve tesbitinde çok önemli olan rasadların nasıl yapılması lazım geldiği, yine İslâm astronomi âlimlerince kitâblara yazılmıştır. Bu kaidelerin bir kısmı aşağıda bildirilmiştir.

Rasad yaparken havanın açık veya kapalı, berrak yahut sisli, su buharının yoğun veya az oluşu... gibi durumların da önemli tesiri bulunmaktadır. Rasadda bunlara ilâveten şu mühim faktörler de vardır. Râsıdın rasad ilmini iyi bilmesi, gözünün iyi görmesi, rasad ufkunun açık olması, ay aydınlığı ve sun’i ışıklardan müteessir bulunmaması...

Rasad edilecek yerin, rasad ilminin gerektirdiği şartları taşıması da zaruridir.

Rasadların doğru yapılması dahi, vakitlerin hesabı için kafi değildir. Rasad yapan kimsenin bulunduğu yükseklik ve ufkunun vaziyetinin hesaplarda mühim bir yeri vardır. Türkiye iklimi nemli ve puslu, ufukları da kapalı olduğundan, sıhhatli rasadlar yapılamamaktadır.

Rasad ilmini iyi bilmeyen bir müslümanın, şahsî rasadı, hesapla bulunan vakitlere uymazsa, kendisi için bile delil olmaz. Ayrıca herkes ayrı ayrı rasad yaparsa, karışıklıklar meydana gelir. Hesap ve takvime de bu sebepten ihtiyaç duyulmuştur.

Açık denizlerde ve çöllerde yapılacak rasadlarla kısmî neticeler alınması mümkündür. Ancak rasad şartlarının müsait ve rasad yapacak kimselerin rasad tecrübesi geçirmiş astronomi mütehasısları olması lazımdır. Bugün Türkiye'de Kandilli Rasadhânesi bu vazifeyi yerine getirebilir denilirse, bu da İstanbul ufkunun manialı ve şehir ışıkları ile aydınlık bulunması sebebi ile mümkün değildir. Şehrin kirlı havası, fabrika dumanları ve egzoz gazları hep menfi tesir etmektedir.

Esasen yeniden rasad yapmaya da hiçbir ihtiyaç yoktur. Bu hususda, astronomi ve İslam âlimlerinin ittifakı olup, asırlardır milyonlarca defa rasadlar yapılmış ve Rasad değerleri kesinleşmiş, mermere yazılmış yazı gibi olmuş, kitâblara geçmiş ve bu değerler kullanılarak namaz vakitleri hesaplanmıştır.

İslâm âlimlerinin ve İslâm astronomi âlimlerinin kitâblarında bildirdikleri usul ve kaidelerle hesap edilen namaz vakitlerinde hiçbir şek ve şüpheyeye mahal yoktur. Bizim takvimlerimizde ve sitelerimizde görülen vakitler doğrudur. Şehirler, ova ve deniz ile çöl gibi düz olmayıp, engebelidir. Namaz vakti verilen şehrin en alçak yerinde oturan ile en yüksek yerinde oturan kimselerin ve şehrin kuzey ve güneyi ile doğu ve batısındaki uç noktalarda oturan kimselerin tamamının namaz ve oruc ibadetlerinin, hiçbir tehlikeye girmemesi ve yapılan bu ibadetlerin, vakitlerinde yapılan sahih ibadetler olması şarttır. Vaktinden evvel veya sonra kılınan namazlar, hem haramdır ve hem de büyük günahdır.

Rasad yapmak herkesin işi değildir. Bu ilme vakıf olan mütehasıs kimselerin işidir. Rasad ilmine vakıf, namaz vakitleri hesabından anlayan 30 senelik bir kaptan, 1 ay okyanusta rasad yapabileceği ufuk aramış, bu 1 ay içerisinde yalnız 3 müsait gün bulabilmiştir. Bu 3 günde Yatsı ve İmsak vakitleri için yaptığı rasadlar neticesinde, bulunduğu irtifa kıymetlerinin İslâm astronomlarının kitâblarında bildirdikleri irtifalar ile birebir aynı olduğunu görmüştür.

İslâm astronomi âlimleri, ömürlerini bu işlere vermişler ve elde ettikleri baha biçilmez ve çok kıymetli olan bilgileri biz torunlarına miras olarak bırakmışlardır. Ecdâdımızın mirasına sahip çıkmak, bizler için en kıymetli vazifedir. Güneşin doğuş ve batışı, yatsı ve imsak vakitleri, doğru olarak ve bu işin mütehasısı tarafından, şartlarına uygun rasadla, açık bir ufukta yapılsa, bizim takvim ve sitelerimizdeki vakitler, aynen ortaya çıkacaktır.

Diyanet İşleri Başkanlığının sitesinde aşağıdaki linkde yer alan ifadeler, evvelce yapılan sayısız rasadların kıymetini ifade etmekle beraber, imsak ve yatsı vakitlerindeki güneşin irtifalarını, islâm astronomi mütehasıslarının eserlerindeki değerlerde bildirmekte ve bu hususlarda ittifak bulunduğunu nakl etmektedir.

(Diyânet İşleri Başkanlığı'nın, <https://www.diyamet.gov.tr/tr/icerik/imsak-vakitlerinin-belirlenmesi-usulu-ile-ilgili-aciklama/6275?getEnglish=> sitesinden alınmıştır.)

Diğer taraftan bu alanın en önemli uzmanlarından biri olan Prof. Fatîm Gökmen bu hususta şöyle söylemektedir: "...muhtelif yerlerde uzun müddet yapılan rasatlar neticesinde her yerde ve her zamanda şafak-ı ahmerin gaybûbeti güneşin tahtel-ufuk 17 derece inhitâtında ve şafak-ı abyazın gaybûbetiyle imsâk vakti olan fecrin tulûu dahi 19 derece inhitâtında vukû bulunduğunu tespit eylemişler, sonra gelen râsıtlar dahi bu tespiti tasdik ve teyit ederek 17 ve 19 dereceler üzerinde müttelik kalmışlardır." [Prof. Fatîm Gökmen, *Sebilürreşad, Cilt. III, sayı. 61*] şeklinde bildirilmektedir.

Yukarıdaki bu ifadeler, hiçbir şüpheye mahal bırakmayacak bir şekilde şu hakikati gözler önüne sermektedir:

Gerek imsak ve yatsı vakitlerindeki asırlardan beri nakl edilegelen ve sayısız rasadlarla tesbit ve hesap edilen güneşin irtifa derecelerine uymayan değerler ve gerekse şartlarına uygun olmayan yerlerde, rasad ilmini de incelikleriyle bilmeyen kimselerin rasadları ve hele hiçbir islâm âliminin eserinde bulunmayan aletle gözlem ve rû'yet-i hilâl hakkındaki ifadelerin doğru olmadığı, yanlış olduğu, yanlış ifadeler topluluğundan başka bir şey olmadığı ve hiçbir ilmî dayanağı da bulunmadığından, bunlara uyulmaması lazım geldiği açık ve seçik olarak meydandadır.

**TÜRKİYE TAKVİMİ
VAKİT HESÂBLAMA HEY'ETİ BAŞKANLIĞI**

E-posta adresimiz: bilgi@turktakvim.com